

I. N. 7.

ARA LATINA,

SEU.

De instinctu sacrificandi apud Ro-
manos & speciatim

DE SUOVETAURILIBUS DISPUTATIO,

Quam

Consensu Amplissimæ Facult. Philos.
in Regia ad Auram Academia,

SUB PRÆSIDIO,
VIRI CLARISSIMI

M. CHRISTIERNI ALANDRI,

Eloq. Prof. Regii & Ordinarii,

*Candidæ bonorum censura modeste
submitit*

DANIEL SIRENIUS,

Austr. Finl.

In Auditorio Maximo, die 19 Maii,

Anno 1694.

Impr. apud Jo. L. WALLIUM.

*Reverendissime in CHRISTO
Pater ac Domine,*

**DN. JOHANNES
GEZELI,**

S. S. Theol. Doct̄or celeberrime,
Dicēceſeos Aboēnsis Episcope Emi-
nentissime, Academiæ Aboēnsis Pro-
Cancellarie Gravissime, Consistorii Ec-
clesiaſtici Præſes Ampliſſime, Domine
& Patronē Maxime, ſubmiſſa animi
reverentia æternum
colende.

**Utridum Columen Musarum summe
Patrone**

*Tu boreali qui es fulgida stella polo.
Da veniam minimo: trepidante Palatia gressu
Ausus scandere sum limina namq; Tua.
Ab! quoties volui (volui sed sepe Patrone)
Prodire ad postes munere cum hocce Tuos
Ausa fuit meritò, toties revocare volentem
Exiguae sortis conscientia Musa mea,
Scilicet inculta & metuit vilisque subire
Magnificum vultum, Maxime Mysta
Tuum,*

*At vicit tandem, vicit favor ille timorem
Quem praestare mibi, Suñe Patrone, soles
Debeo quem semper rutilantia tollere ad astra,
Et satagit semper tollere Musa mea,
Magne igitur Pater hoc benigno respice vultu,
Re pice Magne Pater, quæ Tibi dona fero.
Quamvis incultum, quamvis lede manus ha-
betur*

*Sæpe placent magnothura minora DEO
Suscipte me pariter Musarum Maxime Præses
Inter eos tua quos cura fovere solet.*

Reverendissimæ S: Paternitatis

*Clientolorum humilimus
DANIEL SIRENIUS.*

Pl. Reverende & Clarissime
DN. M. GEORGI
P R Y T Z,

Præposite & Pastor in Corpo diu
meritissime, Mæcenas quovis
reverentia cultu semper prole-
qvende.

Specabilis & Prudentissime
DN. ISAAC HAGERT,
Dynastiæ Wiburgensis Secre-
tarie accuratissime, Avuncule officiosissime
animi cultu atatem colende.

R I

Reverende atque Clarissime
**DN. M. DANIEL
HAGERT,**

Consistorii Ecclesiastici Secretarie
solertissime, Avuncule & Evereta ut pro-
pensissime, ita omni officiorum genere æ-
ternum devenerande.

Reverende & Doctissime
DN. SIGFRIDE SIRENI;
Sacellane in Rimitō meritissime,
Parens pia & filiali observantia ad cineres
tenerande.

 vod teneras has ingenii mei primitiū
Vestrīs Nominib⁹ inscribere ausus sim,
accusabit forte me nimia audacie, &
temeritatis, quod tanto magis vereor, quanto
leviores eas esse videam; verum tamē cum
ex altera parte ingratitudine & quidem sum-
mā me notari intelligam, si beneficia vestra Me-
cenates & Paren⁹ benignissimi, quae sanē ma-
xima sunt, oblivione deleri permitterem & hac
data occasione publicè predicare non adni-
terer, eas vobis officiosissimo vuln⁹ offerve volui
non quidem ea intentione, quasi pro aliquo
Vestro in me beneficio, hoc modo vos remunerari
possem; sed ut notam ingratitudinis, quam
me alias incurrere video, à me semoverem.
Suscipite igitur, Macenates & Paren⁹ beni-
gnissimi tenues hasce pagellas sereno vuln⁹
& exiguum apparatum excusate, qua re sibi
maximum praestari ducit beneficium.

Vestrorum Nominum,

Observantissimus
Cultor

DAN. SIRENIUS.

PEREXIMIE

DN. SIRENI,

Amice dilecte.

SIC mea sunt aliis possessa hæc
tempora curis,

Ut Tibi nunc nequeat Musa va-
care mea.

Quid sit & Ara, & qvid populi com-
menta Latini,

Audire, haud ultra nunc teti-
gisse licet.

Unum, SIRENI, tamen hoc teti-
gisse licebit :

QVAM Te Sirenum flectere
nulla valet.

Occupatissimus scribeam

TORST. RUDEEN.

*Ad Juvenem Doctissimum,
Cæteroqui portantem se elegan-
ter & hac, propter gratum o-
mnibus,*

DN. DANIELEM SIRENIUM,
Auctorem Disputationis
follertem.

c/

Oπως Θέλγοντι Σερήνις ιμερόσσαι,
Σερῆνες, Φανεῖ ΕὐΦημα Μῶσι τῇ.

*Boni omnis ergo
apposuit*

CHRISTIERN ALANDER,
El. Prof.

MEMBR.

MEMBR. I.

Originem sacrificiorum Romanorum in genere brevibus monstrabit.

Non egregiè minus quam verè vir Cl. Kippingius lib. Ant. I. & dicit: *Unum Deum esse pas- sim docet scriptura.* Verum si ad cœcum gentilium cœtum animum paululum converterimus, prolixum sanè & satis amplum apud eos offendemus Deorum catalogum. Græcos etenim pri- ficos sub uno ductore maximo Jove tri- ginta millia Deorum eduxisse refert in Theogonia sua Hesiodus. Qvorum præcipuos ut reliquas nationes taceam, Romanos in sacra sua vanissima transtu- lisse, auctor est ipse Cicero; qui lib. 2. de legibus Deos omnes quos coluit Roma- na superstitione in tres dividit classes: ad primam refert Deos majorum gentium, Consententes duodecim hoc Ennii disticho comprehensos:

A

Juno

Juno, Vesta, Minerva, Ceres, Diana, Venus, Mars
Mercurius, Jovis, Neptunus, Vulcanus, Apollo.
His Jupiter in peragendis rebus majo-
ris momenti consiliariorum loco uti
credebatur; Populares reliquos octo,
(viginti enim numero sunt hi Dii Ma-
jorum gentium) Janum, Saturnum
Genium, Solem, Orcum, Liberum, Tellu-
rem, Lunam, vocabant eam præcipue
ob causam, qvod cultus eorum apud vul-
gum ab antiquo notior fuerit. Secundam
ornant classem Semones & Semidei qui
ob res magnificas & præclara faci-
nora honores & cultus divinos meru-
erunt, ut sunt Hercules Castor, Pollux
&c. Denique in tertia classe locum assi-
gnat Diis sylvaticis, agrestibus monta-
nis, hominum dæmonumque quisqui-
liis qui si addantur, numerum fere ex-
cedunt. Amplissimum hunc Deorum
senatum variis sacrificiis aliisque culti-
bus venerabantur tanta religione, ut
de ea infinita ferè conscripta reperian-
tur monumenta. Nos autem à re alie-
num

num non ducimus, in originem sacrificiorum Romanorum brevibus inquirere. Licet nonnulli sint qui dilerte asserere non dubitant Adamum ipsum etiam sacrificasse, vestesque e pellibus ovium sacrificialium a Deo tam Adae quam Eve factas fuisse: tamen cum in sacris pandectis nullibi fiat ejus Sacrificii mentione non sumus quidem faciles in eo adstruendo, filios tamen Adami Cainum & Abelem peregitse Sacrificium statuimus, tametsi & in illo disputari possit, an filii sua sacrificia succenderint, an vero ad patrem attulerint ut is suffumigaret. Sed heic inter eruditos moveri solet Qvæstio, Utrum Deus ipse Sacrificium ejusmodi Abeли injunxerit? Iunt quidam qui ex eo moti, quod mandatum istud in sacris non habetur, negativam tueri conantur, inter quos Chrysostomus, de statuis ita scribens: *non enim ab ullo edocitus* (de Abele loquitur) *non lege accepta,* quae de primitiis aliquid constituerit, sed apud se suapte, conscientia motus *Sacrificium*

4

illud obtulit. Contrariam huic fovet
sententiam Celebris qvidam Theol: Va-
lentinus Alberti, qui hæc profert ver-
ba: *Quomodo enim natura exigere potuit,*
quod sola gratia, durante umbra, cum non-
dum venisset corpus in solarium fidelium &
expiationem peccatorum invenit? Itaque
tutò Qvæstionem & nos adserimus.
Qvanquam enim expressum in sacro co-
dice reperiri nequit mandatum, tamen
cum Abel in Epistola ad Ebræos, fide
obtulisse dicatur, fides autem sit ex au-
ditu verbi, constat id ipsi non defuisse.
Hunc morem retinuerunt omnes Ad-
ami posteri ante diluvium; post vero
verus ejus usus & finis in sola remansit
Eberi familia, licet & cæteri Noachi
posteri varia obtulerunt sacrificia: igno-
rato tamen fine, solenne hoc sacrum
abominanda contaminarunt idoloma-
niā; qvippe ut plurimos sibi fabrica-
runt deos, ita ipsi eos colore cœperunt,
qui mos etiam apud Romanos, à reli-
qvis gentibus ad eos derivatus, non in-
valuit modò, sed & variis ritibus qvotidie

au-

auctius est. Rex qvidam ab Arcadia
profugus Evander nomine, ad ea per-
venit loca in quibus Romulus Romanum
postmodum condidit, ubi Aborigines
rexit, apud quos varia sacrificiorum
genera in Arcadia usitata instituit, quae
deinde ab ipsis Romanis suscepta legun-
tur. Illis adhuc plures addidere Romu-
lus ipse ut & ejus successores reges
Numa Pompilius & Tullus Hostilius:
extincto vero regio nomine, cum An-
nibal Romanos urgebat, monuit Sibylla
ut matrem deorum Romanum transfer-
rent: id factum est: erat autem lapis
quem nemo excipere dignus habitus
est praeter Scipionem Nasicam. Hanc
Deam tum demum colere cœperunt,
ministrosque sacerorum ejus ordina-
runt. Posthac etiam Imperatoribus
suis per Apotheosin in Deorum nume-
rum relatis sacrificia & sacerdotes con-
stituerunt, adeo ut qui accurata manu
annalia Romana pervolvit, is profecto
tam Deorum, quam Sacrificiorum &
sacerdotum numerum quotannis insi-

gniter auctum non sine admiratione reperiet.

MEMBR. II.

*Sacrificia Romanorum & Ebræorum
qua ritus & cærimonias conferet.*

Origine Sacrificiorum apud Romanos sic breviter exposita, affinitatem illam, quam sacrificia Romana cum Ebræorum, respectu cærimoniarum & rituum habere videntur, pari brevitate demonstrare animus est. In ipso vocabulo sacrificare communitatem primum habent; illud etenim Ebræi per **־שְׁׂעִירָה** id est fecit expresserunt, ita quoque Romani cæteræque gentes ab solutè facere pro sacrificare dixerunt, sic enim Virgilius: *Cum faciam vitulum pro frugibus, &c.* Sacra sua præterea peragentes decenti corporis habitu venerabantur deos facie sæpè ad terram propensâ, capiteque operto, quas cærimonias Molæm quoque nec non Eliam observasse constat; illi etenim con-

7

conspicuum Divinum veriti caput suum, cum Deus ipsos alloqueretur vabant. Prociderunt etiam in genua & faciem: manibusque aliquando ad cœlum sublatis DEUM verum adorabant, qui honor ad reges quoque qui veluti Numinia visibilia sunt, ranslatus est, quae de re videantur Justinus, Cornelius Nepos, Curtius & in sacris quoque cap. 3. Estheræ, 2. Sam. 1. Ritum hunc adorandi, ipse Servator noster dulcissimus, cum in horto cœlestem suum Patrem adoraret, apud Ebræos, quorum tum adhuc utebatur moribus, in usu fuisse docet. De Salomone Rege tempulum DEO consecrante hæc habentur verba 1. Reg. 8. v. 54. *Cum complexisset Salomon orans Dominum, omnem orationem & deprecationem, surrexit de conspectu Altaris Domini; utrumque enim genu in terram fixerat, & manus expanderat in cœlum.* Faciem porro gentes orientem verlus verterunt, quam consuetudinem Maimonides in Moreh Nevochim 1.3. cap. 45. Abrahamum mutasse refert

qvem etiam posteri Ebræi fecuti, ad occidentem facie versâ orabant, ne perinde ac gentes solem venerari viderentur. Christiani verò ut à Judæis diversi essent, ad orientem itidem faciem vertierunt. Et indidem procul dubio est qvod templo omnia ita condita sint ut aræ spectent orientem. Tantam aris suis inesse credebant religionem ut etiam ibi fontes, vel qvi alias adversus vim injustam tuti esse non poterant illic vitæ suæ gratiam quærerent. Ab exemplo Joabi 1. Reg. 2. v. 28. eundem apud Judæos morem tuuisse colligi potest, qvanquam ipse ejus gratiæ ob suam impietatem & perfidiam particeps non sit factus. Præter hæc cum sacrificarent victimâ aræ adstabat, vinum quoque sacerdotes è cyatho quodam fictili, quem Simpulum vocabant, capiti victimæ infundebant, qvod prius ipsi gustarant & circumstantibus libandum præbuerant. De hoc simpulo Festus: simpulum est vas parvum, non dissimile Cyatho, quo vinum in sacrificiis liba-

libabatur, unde & mulieres rebus di-
vinis deditæ simpulatrices dicuntur.
Varro dixit simpulum esse, quo vinum
dabant ut minutatim funderent, à guttis
guttum appellarunt: & qvoniā sume-
bant minutatim, simpulum nomina-
runt à sumendo hoc est bibendo, qvomo-
do & Cicero dicit: *sumere meracius*. Sed
de origine simpuli falsus est Varro;
nam est ab Hebræo ἡδονὴ qvod com-
mune est omnibus vasis vinariis. M
est interjectum qvomodo à Sadon vel
Sidon est Sindon, à Copher Camphora,
ab abub ambubaja vel Ambubeia, her-
ba ex qvâ pharmacopœi conficiebant
~~τε πάγκρατον~~. Simpulator etiam dicitur
qui compotationibus indulget, & in spe-
cie assiduus sponsi amicus qui cum eo est
in convivio. Molam falsam vocabant
far tostum & Sale conditum unde Eu-
stathius ad Odyss: 3. χειρὶ μέλᾳ ἀλῶν με-
μυμένη, qvâ commolita hostias asperge-
bant; obiitq; hæc mola salsa aliquando
dum scilicet thus non suppetebat, vices
era ἀρμάσσως; illud namq; vel thuri-

bulis adolebant, vel focis ingerebant,
 nec enim semper haberi potuit, q̄vīp-
 pe nullæ fere regiones præter Ara-
 bum & Sabæorum, illud generant, ut re-
 fert Plin: lib. 12 Cap: 13. 14. 17. Vini usum
 apud Ebræos q̄voq̄ fuisse, probat præ-
 ceptum divinum Num: 15. v. 5. nec non
 salis Lev: 2. v. 13, ubi hæc habentur ver-
 ba: *in omni oblatione offeres Sal.* Et
 q̄vemadmodum de sanguine varia sunt
 mandata ut sc: ille respergeretur à Sa-
 credotibus Levitis ad altare; ita q̄vo-
 que Romani ut & aliæ gentes illum di-
 ligenter observarunt ritum: profuen-
 tem namq̄ve ē mactatis victimis san-
 gvinem pateris & cyathis excipiebant,
 & haud secus ac Ebræi ad aras resper-
 gebant, unde Lucianus libr. de sacrifi-
 ciis ait: τὸ θυμα τῷ θωμῷ περιχέων. Ho-
 locausta, ut verbis utar Kippingii, e-
 rant ex animali qvod totum exureba-
 tur, & vel cum pelle ut in Sacrificiis
 expiatoriis Lev: 4. v. 11-12. vel detra-
 gta ante pelle qvam Sacerdos capiebat
Lev:

Lev: 7. v. 8. Sic quoque Virgilius Lib: 6.

Aeneid:

Et solida imponit taurorum viscera flammis,
Et rursum

- - - *Tergora diripiunt costis,*

Porro macilentas victimas adferre nefas erat, verum (quod etiam variis in locis inter leges Mosaicas & præcipue Lev: 9. v: 3, statutum erat.) essent eximiæ, id est integræ corpore, vegetæ, robustæ, quæ de grege feligebantur. Puritatem vero & munditiem, tanta in peragendis sacris suis exigebant severitate ut formula solenni imperare soliti fuerint: *procul este e profani.* Profanos autem eos vocabant, qui sibi flagitiorum & facinorum consciæ erant, aut qui ob ætatis dignitatisve seqviorem conditio nem, inepti habebantur sacriss interessere. Manus quoque aqua lavabant, nec non vestes ei rei destinatas inducebant. Ejusmodi quid in legibus Mosi datis reperi re licet, & præsertim de lotione. Salomon namque in Templo quod Hierosolymis extruxit *meippaunhæcor* quod dam

dam seu vas æneum capacissimum effici curavit, in quo aquæ convehebantur ad usum sacerdotum, & aliorum, qui vellent manus pedesve lavare, ut eo puriores ad sacra peragenda essent. Sunt & aliæ cærimoniaz quæ cum Ebræis si non planè coincidere, ab iis tamen haud multum differre videntur quæs etiam referremus nisi brevitas, cui hic litare volumus, id ipsum vetaret.

MEMBRUM III.

De Aris & Altaribus nec non de He- catomba.

Affinitatem quæm Romana sacrificia cum Ebræis habent vidimus, jam spectanda nobis sese sistunt loca illa in quibus sacrificia peragi solebant, nimirum aræ & altaria. Antiquissimi usus fuerunt aræ, quamquam non statim arte extructæ: utebantur enim loco eorum editis montium jugis, unde Persæ mirari se dicebant, cum alias nationes aras erigere cernerent, quippe ipsi Jovi

Jovi immolaturi excelsos ascendebant montes. Ara græcè θυμός dicitur, cuius vocis natales frustra domi suæ quærere Græcos docet in lexico suo Etymologico Celeberr: Vossius, qui eam profluxisse statuit à protrita & in sacris passim obvia voce Hebræa בְּמַשֵּׁה excelsa, quo nomine tum montes & colles tum etiam altaria à gentibus exstructa, saepius ibidem notantur. Ara autem dicta est, vel ab arendo quod in iis sacrificia ardeant, vel ut alii à similitudine arearum quod sicut illæ in urbe puræ sunt, ita & aras Deum puras esse oportet, vel à voce Græca ἄρα, quæ precationem significat, vel quod vero similium videtur ab antiquo Asa pro ania mutato s in r, cui etiam suffragatur sententia Macrobius, qui citat Varronem lib. Divinat. 5, asserentem, aras primo asas dictas, quod effe necessarium eas à sacrificantibus tenori, Altaria vero Servius ab altitudine nominata esse dicit. Verum de distinctione

ne ararum seu Βωμῶν & altarium seu Θυσιαστηρίων varii varia adferunt, Pasor aras & Βωμος, in honorem Deorum gentilium, altaria verò & Θυσιαστήρια in honorem DEI veri erecta docet. qvam tamen distinctionem apud profanos non attendi colligimus exinde qvod Virgilius lib. 5. dicat

- - - - - *Duoq[ue] altaria Phæbo.*

Leigius originem vocum dubio procul respiciens, aras esse qvæ in terra statuuntur, altaria verò qvæ à terra eriguntur, asslerit; Convenientissimum qvod videtur discrimen, apud Servium habetur cuius hæc sunt verba: *Novimus aras esse Diis superis atque inferis consecratas, altaria vero esse superiorum tantum Deorum.* In hisce tam aris qvam altaribus varia Diis suis obtulerunt sacrificia & qvidem superis victimas albas unde: Horatius

Uoveram dulces epulas & album

Libero caprum - - - - -

Inferis verò Plutoni, Dianæ, Diisque
Manibus pecudes furvi nigrique colo-
ris, ut ait Virgilus:

Et nigram mactabis ovem lucumq; revises.
 Et adhuc ut eo magis propitios Deos
sibi reddere possent, necessarium du-
xerunt cuique eorum certas destinare
victimas. Itaque Jovi bove candido li-
tabatur, Nepruno, Marti Apollini, Tau-
ro, ariete verre, Cereri lacte, vino, fa-
vis, porcâ, Cybeli porcâ, Æsculapio ca-
pris & gallinis, Laribus gallo, Soli &
Marti eqvo, Junoni agnâ Veneri co-
lumba &c. Erat & qvoddam qvōd
perfectum vocabant sacrificium, alias
Hecatomba apud Græcos dictum: me-
minit verò ejus sæpius in opere suo
cui nomen Illiada dedit Homerus. Con-
stabat hoc ipsum vel centum bobus vel
etiam totidem basibus seu pedibus ut in
Notis suis ad Iliad. α. habet Didymus cu-
jus verba adscribere placet, ἐκατόμβῳ
πλεία θυσία ἦτοι ἢ ἀπὸ τῶν ἐκατὸν βασῶν ἢ
ἀπὸ ἐκατὸν βάσεων ὁ ἐστὶν εἰς ἐικοσιπέντε λώπων,
verisimilius tamen videtur ex centum
basî-

basibus constitisse hoc sacrificium, id est viginti quinque bobus, quibus singularis quatuor erant bases. Hisce sacrificiis varii praefuerunt ministri, & quidem singulis fere certi & destinati, quorum numerus, haud secus ac Sacrificiorum, indies incrementa cepit: antiquissimi tamen eorum fuere Luperci Fauni, & Potitii ac Pinarii Herculis sacertodes, quippe Arcadius ille Evander eorum ministerium jam ante conditam urbem, instituit.

MEMBRUM IV.

De Hostiis Ambarvalibus tractabit.

Viâ, generalioribus hisce, ad expositionem Hostiarum Ambarvalium seu suovetaurilium, hoc modo stratâ, de iis ex professo in hoc membro agere constituimus. Quod illas hostias & vetustissimas & maxime solennes fuisse Romanis credamus. Ambarvales autem dictæ sunt hostiæ, quod ducebantur circum arva; suovetaurilia, à victimis sue,

ove

ove & tauro, qvæ offerri solebant; sacrum verò ita peragebatur ut Virgilius lib. i. Georgic: describit, nimirum referente Rosino: qvod victimas, suem, ovem & bovem ter circum arva ducebant, maturis frugibus, omnesque post clamantes seqvebantur, ex qvibus unus querna corona ornatus, cum solenni satatione, composito carmine Cereri decantabat laudes, ac postqvam vino & lacte libassent, ante messis tempora porcam qvam dicebant præcidaneam, eidem Deæ immolabant. Peregerunt hoc sacrum rustici non modo, sed & cives & incolæ urbis: lustrabant siqvadem fines agri Romani seu Pomerii, qvi inter quintum & sextum lapidem erant, ut habet Strabo libro 5. Præerant verò isti sacro & administrabant id, Fratres Arvales duodecim, qvi in eum finem creati & ordinati erant ut Suovetaurilia circum terminos agri modo nominati ducerent. De institutione Fratrum Arvalium hæc habet Massurius

Sabinus apud Agellium lib. 6. cap. 7.
in i Memorab. qvæ hisce verbis citat
Rosinus: Accam Laurentiam Romuli nu-
tricem fuisse dicit, eamque mulierem ex du-
decim fīis maribus unum morte amississe,
in cuius locum Romulus Accē Laurentie
filium sese dederit, seque & ceteros ejus filios
fratres Arvales appellari. Ex eo tempore col-
legium mansit fratrum Arvalium, numero
duodecim, cuius sacerdotio insigne sit spica
corona & albæ insula. Sunt qui statu-
unt iis quoque fuisse potestatem, de
motis agrorum terminis judicium ferre,
qvam sententiam ipfis dederunt veteres
glossæ in qvibus extat: Arvales fodales,
οἱ περὶ ὅλων διαγνώσκοντες δικασίαι;
Verum fallo, Qvis enim non videt, ju-
dicium de motis agrorum limitibus,
ab officio Fratrum Arvalium multum
esse alienum? constat quoque (qvod
& Adr: Turnebus L: Advers: 21. 1. ad-
struit) Judices qvibus ea injuncta erat
cura, à Fratrum Arvalium vocabulo,
mutuatitio nomine Arvales fodales di-
gos

etos fuisse. Hostiæ qvibus urbs & Po-
 merium lustrabatur Amburbiales dice-
 bantur, sacra verò ipsa Amburbia. Lu-
 strabatur etiam populus Romanus in
 campo Martio à Centoribus qvinto quo-
 que anno, qvem morem Rex Servius
 Tullius instituit, qva de re Dionysius
 Halicarnassæus lib. 4. ita scribit: *perfecto*
censu à Tullio rego, omnes cibes jussi sunt
armati adesse in campo Martis, ibi in-
structos in sua quenque Centuria, equites
pedites, velites, lustravit Rex solitaurilibus.
 Solitaurilia eandem qvam suovetaurilia
 habent significationem, qvippe ut ait
 Sext: Pompejus: *solitaurilia hostiarium*
trium diversi generis immolationem significant
tauri, arietis, verris, quod omnes hi solidi
integrique sint corporis; demum hostiæ
hæc ter circum exercitum ductæ Marti
maestabantur. Peragebant primum lu-
 strum ejusmodi qvinqennale Reges
 ipsi, qvibus ejectis, inter officia Consul-
 lum numerebatur, post verò ubi in san-
 tum accrescere cœpit Consulibus labor,

ut singulis suis officiis ritè pares esse neqvirent, constituere necessum haberunt Censores qvi eos parte aliquanta levarent; hi subsequentibus temporibus lustrum hoc condebant. Victimarum harum indolem ac naturam vix cuiquam latere autumo, aluntur namque in hisce nostris regionibus copiose satis. Illud tamen non videtur prætereundum, Romanos privo quodam calore, sues adhibuisse in sacrificiis, nec ulla ratione hunc morem ab Ebræis traxisse. Constat enim Judæi quantum carnes suillas avertabantur, dum animalis hujus nec esum, nec ulum, nec contactum, vix visum pati potuerunt. Causas hujus tantæ antipathiaæ varii varias adferunt. In Scriptura Sacra nihil extat nisi quod non ruminet. Plutarch: sympos: lib. 4. cap. 5. suem propterea dicit Judæos averiari solitos, quod ab ipsis in honore habeatur, in qua sententia etiam est Callistratus apud eundem, Mens vero utriusqre hæc est. *Quod*
sui.

fui parcitur, isque in honore habetur, non caret ratione. Prima enim fuis ut ajunt rostro terram findens, vestigium arationis impressit, ac Uomeris opus submonstravit, quem ūviv inde dictum, sunt qui putent. Jam Ægyptii, qui cavam & mollem incolunt terram, omnino etiam aratri usum non admittunt. Sed postquam Nilus, eluvie sua solum rigavit, cum subsequntur sues in agros depellant, ea verò fodienda tellure, celesteriter eam alte subvertunt, semenque occulunt. Hunc fere sequitur Cunæus de Rep: Ebræorum, constat verò hinc Juddæos ejusmodi morem in Ægypto didicisse, quod suem tanquam Magistrum arationis & agriculturæ, in honore haberent. Alii scriptores eos ob hujus animalis extremam immundiciem id detestatos fuisse perhibent, unde Maimonides in Moreh Nevochim dicit: *Si porcos permissum esset comedere, plateæ & Domus omnes longe sordidiores forent quam sterquilinia.* Alii lepram qva ipsum infestatur hoc animal aliaque in-

ficere solet prætendunt. Sic R. Bechæ: *In quibusdam libris Medicinalibus reperi infantem si lac suillum fugat fieri Leprorum.* Ita etiam Ælianus Ἀράβων δὲ οὐδὲ
Μαρθὼν τὸν Αἰγυπτιον οὐδεὶς εἰς ἄκρου ἐλη^{λακόντα} ἄνδρα, ὃν γέλασις ὑπερ γενού^{μενος} ἀλφῶν ὑπημπλάσιον οὐδὲ λεπρός.
Has ob causas Judæi ab eis suillæ re-
ligiosissimè abstinuerunt; Contra vero
Romani non comedunt modo ipsi, sed
& Diis obtulerunt. Qvod vero in hoc
sacrificio ternas diverorum generum
hostias offerri voluerint, ob Deos tu-
telares Neptunum, Martem, Apollinem
factum existimo, illis quippe ejusmodi
sacrificium trium hostiarum destina-
tum notant Autores varii. Hic jam
subsistimus tenuemque nostram
operam excutari quæ-
sumus.

SOLI DEO GLORIA.

Præstantissimo

Dn. DANIELI SIRENIO,
Austr. Fink.

Amico suo dilecto,

Cum ex

Cathedra Academica Disputatio-
nem suam

DE SUOVETAURILIBUS
defenderet.

Carmina dent alii, malo Tibi pandere
vota :

Vive diu ! jamjam tibi sint prosperri-
ma fata !

Teque colant Musæ ! comitetur flori-
da laurus !

Postremumque DEUS sublimi inscribat
Olymbo !

Sic ex animo bovet

MARCUS AURELIUS.

AD JUVENEM
Ingenio, Eruditione morumque gloria
Præstantissimum,

DN. DANIELEM SIRENIUM,
Austr. Finl.

Amicum suum jugiter honorandum,
Cum de

ARA LATINA solerter disputaret,
Gratulatio:

Aspice quid valeat primæ sub flore juventæ,
Pimpleidum claro se sociasse choro.

Quid juvet Aoniis dextre conjūgere sacris
Studia, queis pariter virtus & alma cluit.
Scilicet hoc clare nunc monstras docte SIRENI,

Doctis qui properas his placuisse modis.
Ergo, quæ finxit fallaci mente *Larinus*,

Numina quæ coluit, queis quoqvæ thura litat:
Utqve honor immensus præstetur more scelesto

Fictis; hoc scripto detegis egregio.
Fructus hic est largus fausti mercesqve laboris,

Si pergis, veniet largior hacce Tibi.
Perge sed, à cœptis nec Te sic avocet ullus,
Hæc cessit cunctis gloria, prima bono!

Quæm dedit Iubens,

A N D. PRYSS. A. F.

